

Grote Teksten Filosofie van Taal en Cognitie

Week 1: Inleiding & Russells *On denoting*

Peter van Ormondt

✉ P.vanOrmondt@uva.nl

🏠 <http://www.vanormondt.net/~peter>

📄 <http://www.vanormondt.net/~peter/teaching/2018/tf/>

🏛️ Institute for Logic, Language and Computation

Programma

Organisatie van de cursus

Inleiding

Descripties

Bertrand Russell – *On Denoting*

Organisatie

Over deze docent

- ▶ Naam: Peter van Ormondt
- ▶ Werkzaam bij het Institute for Logic, Language and Computation (ILLC) van de Universiteit van Amsterdam (UvA)
- ▶ Afgeronde Master Wijsbegeerte (UvA, major Metafysica) en Master of Logic (ILLC, kentheorie en dynamische logica)

Opzet van de cursus

- ▶ Cursuswebsite
<http://www.vanormondt.net/~peter/teaching/2018/tf>
- ▶ We hebben 12 bijeenkomsten en drie aanvullende werkcolleges
 - ▶ Tijden: Van 10:45 tot 12:30 (behalve week 11) en (3 keer) van 13:45-15:30
- ▶ In weken 12-14 en 18 geen college

Colleges

- ▶ Korte behandeling van de tekst van de week daarvoor.
- ▶ College over achtergronden van de te behandelen tekst met als bedoeling de tekst in een breder plaatje te plaatsen. Een korte inleiding van de tekst. Hoofdargumenten.

Literatuur

- ▶ Alle teksten worden digitaal aangeboden op BlackBoard **tot 21 februari 23:59**
- ▶ Zie voor een overzicht de bibliografie
- ▶ In de colleges ga ik uit van de Duitse teksten maar er zijn van alle Duitse teksten Engelse vertalingen beschikbaar gemaakt.
- ▶ In sommige gevallen lezen we verkorte versies van de teksten. De volledige tekst zal ook altijd beschikbaar zijn gemaakt.

Hoe primaire teksten te lezen?

1. Lees de tekst een eerste keer vlug door en maak een lijst van onbekende termen en begrippen. Zoek deze op in woordenboeken, encyclopedieën, internet, etc. of vraag het aan studiegenoten.
2. Lees de tekst aandachtig door en markeer (**in de kantlijn**) argumenten/posities en probeer de onderliggende argumentatiestructuur helder te krijgen.
3. Ga er nogmaals doorheen m.b.v. de *studievragen* en probeer een goed begrip te vormen van de tekst.
4. Als je in dit stadium nog vragen hebt:
 - 4.1 Zoek (gericht) in encyclopedieën, internet.
 - 4.2 Vraag, bediscusieer met studiegenoten.
 - 4.3 Mail de docent.

Studievragen en Opdrachten

Studievragen: Vragen gericht op beter begrip van de tekst. “Een zetje in de goeie richting”. Studievragen hoeven niet ingeleverd te worden. Als je het antwoord niet weet vraag het dan aan medestudent of breng het eventueel aan de orde bij de behandeling van de tekst in het college.

Opdrachten: Een goeie oefenvraag die kan dienen als test van begrip van de tekst. Inleveren facultatief. Wekelijks voorzie ik ca. 5 antwoorden van commentaar en deel dit (geanonimiseerd!) via mail met de groep.

Aanvullende bijeenkomsten

Drie aanvullende bijeenkomsten:

- ▶ Extra aandacht aan leestechnieken en inhoudelijke kennis
- ▶ Eerste bijeenkomst (week 8) nadruk op argumentatiestructuur
- ▶ Andere twee bijeenkomsten bewust nog niet ingevuld

Tentaminering

- ▶ De cursus wordt afgesloten met een meeneemtentamen (week 24/26?).
- ▶ Het hertentamen (week 35) zal ook een hertentamen zijn.
- ▶ Het laatst behaalde cijfer is bepalend voor het behaalde resultaat.
- ▶ Met een 5,5 of hoger wordt de cursus succesvol afgerond (cf. Onderwijs- en examenregeling (OER), sectie 4.2).
- ▶ Tijdens de “midterm” (weken 12–14) zal een proeftentamen beschikbaar worden gemaakt om mee te oefenen. Dit zal een duidelijk beeld geven van wat men kan verwachten.

Leerdoelen

Als je deze cursus succesvol weet af te ronden:

- ▶ Heb je een beter overzicht van de centrale problemen en stellingnames van het vakgebied,
- ▶ Heb je geleerd hoe je primaire teksten moet lezen en hoe je hier de centrale argumenten uit op kan diepen,
- ▶ Verbanden leggen met andere filosofische disciplines.

Vragen en informatie

Voor vragen die specifiek betrekking hebben op de inhoud of organisatie van deze cursus kun je mij e-mailen. Mocht dat nodig zijn kan een afspraak worden gemaakt.

Voor vragen die van meer administratieve aard zijn kun je je tot het onderwijsbureau wenden.

Vragen?

Filosofie van Taal en Cognitie

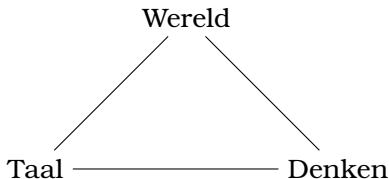
Het betekenisprobleem als centraal thema

Stokhof (2009, Cf.):

- ▶ Hoe is het mogelijk dat in een materiële wereld er überhaupt betekenis is? En wat is dat dan?
- ▶ Problematisering van iets alledaags.
- ▶ Taal is een kenmerkend cognitief vermogen. Taal en denken zijn intrinsiek op elkaar betrokken.
- ▶ Klassieke vragen naar rationaliteit, kennis, aard en structuur van de werkelijkheid kunnen niet los worden gezien van vragen naar aard en structuur van taal en denken.
- ▶ Filosofie onderscheid zich van de taalwetenschap en de psychologie

Filosofie van taal en cognitie

De conceptuele ruimte van het betekenisprobleem is als volgt systematisch weer te geven:



Een antwoord in taal filosofie ter verklaring van betekenis heeft vrijwel altijd een vraag in ten minste een van de aangrenzende filosofische disciplines tot gevolg; epistemologie, metafysica, logica, filosofie van de geest.

Voorbeeld

Het betekenisprobleem heeft op al deze gebieden betrekking.

- (1) De koning van Nederland gaat naar de Olympische spelen.
 - ▶ Zin (1) is iets taligs. Een onderdeel van een specifieke taal, het Nederlands.
 - ▶ Het zegt iets over hoe de werkelijkheid in elkaar zit.
 - ▶ Het drukt een bepaalde gedachte uit.

Adequaatheidswensen van theorieën

- ▶ Iedere theorie zal moeten kunnen laten zien dat en hoe taal aan de werkelijkheid is gerelateerd.
- ▶ Iedere theorie zal moeten kunnen laten zien dat en hoe taal een uitdrukking is van het denken.

Adequaatheidswensen van theorieën

- ▶ Iedere theorie zal moeten kunnen laten zien dat en hoe taal aan de werkelijkheid is gerelateerd.
- ▶ Iedere theorie zal moeten kunnen laten zien dat en hoe taal een uitdrukking is van het denken.
- ▶ Intersubjectiviteit
- ▶ Intentionaliteit
- ▶ Creativiteit
- ▶ Normativiteit
- ▶ Filosofische vooronderstellingen

Indelingen van theorieën

1. Bij welke as ligt het prismaat?
 - ▶ Denken — Werkelijkheid: Extensionalisme
 - ▶ Taal — Denken: Mentalisme
 - ▶ Denken — Werkelijkheid: Taalhandelingstheorie
2. Kan een punt in de driehoek gereduceerd worden tot de andere twee?
 - ▶ Eliminatie van werkelijkheid bij Berkeley
 - ▶ Structuur van het denken afhankelijk van structuur van taal in het linguïstisch relativisme
 - ▶ Eliminatie denken in behavioristische betekenisstheorieën
3. Zijn drie punten genoeg?
 - ▶ Frege: Voeg 4e categorie van betekenissen toe
 - ▶ Theorie van directe verwijzing: “essentialisme”

Wat kunnen we verwachten . . .

- Week 1: Bertrand Russell – *On denoting*
- Week 2: Gottlob Frege – *Über Sinn und Bedeutung*
- Week 3: Gottlob Frege – *Der Gedanke*
- Week 4: Jerry Fodor – *Why there has to be a private language*
- Week 5: Ludwig Wittgenstein – *Philosophische Untersuchungen*
- Week 6: Hilary Putnam – *The meaning of ‘meaning’*
- Week 7: W.V.O. Quine – *Translation and Meaning*
- Week 8: Noam Chomsky – *Language and the problems of knowledge*
- Week 9: Stephen Levinson – *Language and mind: Let’s get the issues straight*
- Week 10: Robert Stalnaker – *Semantics for Belief*
- Week 11: Edmund Husserl – *Noesis and Noema*
- Week 12: Ludwig Wittgenstein – *Philosophische Untersuchungen*

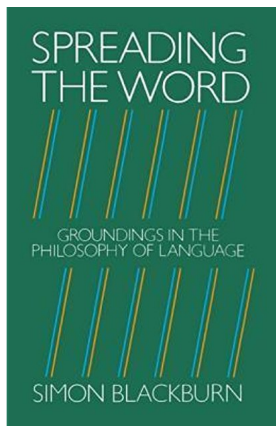
Wat komt niet aan bod . . .

- ▶ Waarheidsconditionele semantiek: Alfred Tarski, Donald Davidson
- ▶ Taalhandelingen en pragmatiek: Austin, Grice, Searle
- ▶ Formele semantiek: Montague, Partee

Verwijzingen



Stokhof (2009)



Blackburn (1990)

Vragen?

Descriptives

Inleiding

As I thought through the theoretical part, considering its whole scope and the reciprocal relations of its parts, I noticed that I still lacked something essential, something that in my long metaphysical studies I, as well as others, had failed to pay attention to and that, in fact, constitutes the key to the whole secret of hitherto still obscure metaphysics. I asked myself: What is the ground of the reference of that in us which we call 'representation' to the object? (Kant, Letter to Herz, 1772)

Centraal thema

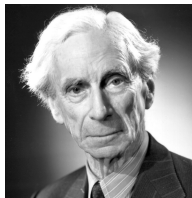
Hoe en op welke grond verwijzen talige uitdrukkingen naar objecten in de werkelijkheid.

Twee theorieën:

- ▶ Klassieke theorie: verwijzing dmv descripties
 - ▶ Russell (Vandaag)
 - ▶ Frege (Volgende week)
- ▶ Theorie van directe verwijzing
 - ▶ Putnam (Bijeenkomst 6)

Bertrand Russell

On denoting



Bertrand Arthur William Russell, 3rd Earl Russell (1872–1970)

- ▶ Britse filosoof, logicus, wiskundige, nobelprijswinnaar, vredesactivist, . . .
- ▶ Auteur *Principia Mathematica* (samen met Whitehead), Russell-paradox
- ▶ Vandaag: Theorie van descripties
 - ▶ Russell (1905), On denoting, *Mind* 14: 479–93

Wat zijn descripties?

- ▶ Bepaalde descripties: uitdrukkingen met de vorm ‘de/het zus-en-zo’:

(2) Het staatshoofd van Nederland, De docent van Grote Teksten, de hoeveelheid mieren op de wereld vorig jaar op dit tijdstip, . . .

- ▶ Onbepaalde descripties: uitdrukkingen met de vorm ‘een zus-en-zo’:

(3) Een vrouw, een docent, een relatie tussen A en B , . . .

- ▶ Belangrijke kenmerken:

- ▶ Individuele dingen (*particularia*) worden aangeduid met algemene termen (*universalia*)

Motivatie

in this chapter we shall consider the word 'the' in the singular, and in the next chapter we shall consider the word 'the' in the plural. It may be thought excessive to devote two chapters to one word, but to the philosophical mathematician it is a word of very great importances: like Browning's grammarian with the enclitic $\delta\epsilon$, I would give the doctrine of this word if I were 'dead from the waist down' and not merely in prison. (Russell, 1993 (1919))

Waarom zijn descripties belangrijk?

1. Kentheoretische motivatie
2. Semantische motivatie
3. Metafysische motivatie

Kentheoretische motivatie

Twee soorten proposities

- ▶ Object-afhankelijke proposities

- (4) a. Die auto is rood.
b. Pa

Het onderwerp van deze zin is een referentiële uitdrukking.

- ▶ Object-onafhankelijke propositie

- (5) a. Niemand let op.
b. $\neg\exists xPx$

Het onderwerp ('niemand') is geen referentiële uitdrukking.

Kentheoretische motivatie (2)

Kentheoretische aanname:

Het begrijpen van een object-afhankelijke propositie veronderstelt directe waarneming (*knowledge by acquaintance*) van het object

Probleem: hoe kunnen wij (6) begrijpen?

(6) Het zwaartepunt van het zonnestelsel is zus-en-zo.

Russells oplossing:

Zin (6) is object-onafhankelijk net zoals zin (5), descripties zijn geen referentiële (*referring*), maar wel verwijzende (*denoting*) termen.

Semantische motivatie

Principe van substitutiviteit van identieken

$$a = b \rightarrow (\varphi(a) \leftrightarrow \varphi(b)) \quad (\text{Leibniz})$$

Als a en b identiek zijn, kunnen ze voor elkaar gesubstitueerd worden in proposities *salva veritate*, d.i., zonder de waarheidswaarde te veranderen. Voorbeeld:

- | | | | |
|-----|----|--------------------------|----------------|
| (7) | a. | Superman is Clark Kent | $(a = b)$ |
| | b. | Superman is ijzersterk | $(\varphi(a))$ |
| | c. | Clark Kent is ijzersterk | $(\varphi(b))$ |

Problemen

- | | | | |
|-----|----|--|----------------|
| (8) | a. | Scott is de schrijver van Waverley. | $(a = b)$ |
| | b. | George IV wil weten of Scott de schrijver van Waverley is. | $(\varphi(a))$ |
| | c. | George IV wil weten of Scott Scott is. | $(\varphi(b))$ |

Metafysische motivatie

Semantisch argument voor het bestaan van universalia

(9) Blauw is een kleur.

Deze zin gaat over blauwheid, dus moet blauwheid bestaan. De veronderstelling is dat 'blauw' moet verwijzen naar iets om betekenisvol te zijn.

Problemen

Problematisch zijn niet-verwijzende termen zoals 'de koning van Frankrijk', 'het ronde vierkant', etc.

(10) De koning van Frankrijk bestaat niet.

Hoe kan deze zin betekenisvol of waar zijn als het onderwerp geen verwijzing heeft?

Het oude platonisch raadsel van niet-zijn

Nonbeing must in some sense be, otherwise what is it that there is not? (Quine, 1948)

Het probleem van niet-zijn in de Sofist

Str: And by the true you mean that which really is?

Theaet: Exactly.

Str: And the not true is the opposite of the true?

Theaet: Of course.

Str: That which is like, then, you say does not really exist, if you say it is not true.

Theaet: But it does exist, in a way.

Str: But not truly, you mean.

...

Theaet: Not-being does seem to have got into some such entanglement with being, and it is very absurd.

(Plato, *Sophist*, 240b-c)

Het probleem van niet-zijn

'I see nobody on the road,' said Alice.

'I only wish I had such eyes,' the King remarked in a fretful tone.

'To be able to see Nobody! And at that distance too! Why, it's as much as I can do to see real people, by this light!' . . .

'Who did you pass on the road?' the King went on, holding out his hand to the Messenger for some more hay.

'Nobody,' said the Messenger.

'Quite right,' said the King: 'this young lady saw him too. So of course Nobody walks slower than you.'

'I do my best,' the Messenger said in a sullen tone. 'I'm sure nobody walks much faster than I do!'

'He can't do that,' said the King, 'or else he'd have been here first.' (Louis Carroll, *Through the Looking-Glass, and What Alice Found There* (1871))

Mogelijke reacties

- ▶ Ontologie verrijken: postuleer het 'bestaan' van niet-bestaande entiteiten. Cf. Meinong (1853-1920).
- ▶ Betekenis verrijken door het los te zien van verwijzing. Twee uitwerkingen:
 - ▶ Mentalisme: talige uitdrukkingen staan voor mentale entiteiten, ideeën.
 - ▶ Probleem: 'De koning van Frankrijk bestaat niet' zou beweren dat een idee niet bestaat (link taal-werkelijkheid verloren)
 - ▶ Platonisme: onderscheid *Sinn* en *Bedeutung*.
 - ▶ Probleem: 'De koning van Frankrijk bestaat niet' heeft wel een *Sinn*, maar geen *Bedeutung* (noch waar, noch onwaar)
- ▶ Russells oplossing (middels logische analyse)
 - ▶ ontologisch zuinig (geen niet-bestaande maar ook geen platoonse entiteiten)
 - ▶ link taal-werkelijkheid bewaard

Grammaticale vorm vs. Logische Vorm

Some kind of knowledge of logical forms, though with most people it is not explicit, is involved in all understanding of discourse. It is the business of philosophical logic to extract this knowledge from its concrete integuments, and to render it explicit and pure. (Russell, 1914)

In the present chapter, certain questions are to be discussed belonging to what may be called philosophical grammar. The study of grammar, in my opinion, is capable of throwing far more light on philosophical questions than is commonly supposed by philosophers . . . On the whole, grammar seems to me to bring us much nearer to a correct logic than the current opinions of philosophers . . . Of the parts of speech three are specially important: substantives, adjectives, and verbs. (Russell, 1903, Chapter iv, §46, p. 42)

De oplossing van Russell

Onbepaalde descripties

Voorbeeld: Een docent, een politievrouw, ...

- (11) a. Een P is Q (grammaticale vorm)
b. Er is een object x waarvoor geldt (logische vorm)
 (i) x is P
 (ii) x is Q
c. $\exists x(Px \wedge Qx)$

Bepaalde descripties

Voorbeeld: de docent, de politievrouw, ...

- (12) a. De P is Q (grammatical form)
b. Er is een object x waarvoor geldt (logische vorm)
 (i) x is P
 (ii) Niets anders is x
 (iii) x is Q
c. $\exists x(Px \wedge \forall y(Py \rightarrow x = y) \wedge Qx)$

De oplossing van het probleem van niet-zijn

- (13)
- a. De koning van Frankrijk bestaat niet
 - b. Er is geen object x waarvoor geldt: x is de koning van Frankrijk en niets anders is koning van Frankrijk
 - c. $\neg\exists x(Fx \wedge \forall y(Fy \rightarrow x = y))$

Als de koning van Frankrijk niet bestaat is de zin waar en bovendien beweert deze formulering dat de descriptie geen verwijzing heeft.

“A phrase may be denoting, and yet not denote anything.”

Russells (taal)filosofische) erfenis

- ▶ Ontmaskeren van filosofische (pseudo)-problemen door (logische) analyse van de taal (Wittgenstein, Quine)
- ▶ Moderne theorieën van betekenis verbonden met logische vorm (Montague, Davidson)

I, on the contrary, am persuaded that common speech is full of vagueness and inaccuracy and that any attempt to be precise and accurate requires modification of common speech both as regards vocabulary and as regards syntax. Everybody admits that physics and chemistry and medicine each require a language which is not that of everyday life. I fail to see why philosophy, alone, should be forbidden to make a similar approach towards precision and accuracy (Russell, 1957, p. 387)

Vragen?

Referenties I

Simon Blackburn. *Spreading the word: grounding in the philosophy of language*. Clarendon Press Oxford, 1990.

Willard Van Orman Quine. On what there is. *Review of Metaphysics*, 2:pp. 21–38, 1948.

Bertrand Russell. *The Principles of Mathematics*. Routledge, 2nd edition, 1903. Page references to the Routledge publication of 2010.

Bertrand Russell. *Our Knowledge of the External World*. The Open Court Publishing Company, Chicago, Ill., 1914.

Bertrand Russell. Mr. Strawson on referring. *Mind*, 66(263): 385–389, 1957.

Bertrand Russell. *Introduction to Mathematical Philosophy*. Courier Corporation, 1993 (1919).

Martin Stokhof. *Taal en Betekenis*. Boom, 2009.